

STUDENTEN WEEKBLAD

12^e Jaargang.

No. 14.

HOOFDREDACTEUR: J. E. A. DE VOGEL.

REDACTEUREN: H. G. NOLEN, H. TH. BAART DE LA FAILLE,
C. A. PIEK, C. TELLEGEN, B. STEPHAN.

VAST MEDEWERKER IN ZAKE STUDIEBELANGEN: L. J. POLDERMAN.

Donderdag

20 Jan. '10.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR
UITGEVER + DELFT

Inzendingen te bezorgen vóór Dinsdagmiddag 4 uur aan het Redactie-adres: Vlamingstraat 34; daarna en slechts dan, wanneer toch opname in het eerstvolgend nummer gewenscht is, aan dat van den hoofdredacteur: v. Leeuwenhoeksingel 17.

Inhoud.

Toespraak gehouden door den heer B. F. van Nievelt, bij gelegenheid van de Senaatsoverdracht.
Toespraak gehouden door den heer A. H. Sweys, bij gelegenheid van zijne Installatie als Pres. van het D.S.C. Senaatsoverdracht, door J.
Delftsche Studenten-Almanak voor 1910, door B. S.
Eettafelmoelikheden, door C. Tellegen.
Vergadering Leegwater, 13 Januari, door J. V.
Studie van het Socialisme door Delftsche Studenten.
Ingezonden. — Aan den heer Torley Duwel, door L. J. Polderman.
Studentenfeesten te Antwerpen.
Tooneel. — „La femme Nue”, door B. S.
De Elektra-opvoering.
Samenlevingsleer. 3e voordracht.
Verslag Cursus Ds. Obbink (4e lezing), door J. W. Gunning J. Hz.
Studiebelangen, door de C. C.
Technische Hoogeschool. — Uitslag examens.
Agenda.

TOESPRAAK

gehouden door den President van het Delftsch Studentencorps
den Heer B. F. VAN NIEVELT,
bij gelegenheid van de Senaatsoverdracht
op Vrijdag 14 Januari 1910.

Mijne Heeren Senatoren, Honorair- en te installereen Senatoren, Leden van het Delftsch Studentencorps.

Zoo is dan nu ten einde de betrekkelijk zoo korte spanne tijds, die het ons gegeven was de leiding van ons Corps in handen te hebben en het is mij een waar voorrecht nog éénmaal het woord tot U te mogen voeren, Uwe belangstelling te vragen voor den terugblik, die ik slaan wilde op dien tijd, welke ons zooveel heeft geleerd en ons zooveel verborgenheden in het innerlijk leven van onze gemeenschap heeft doen ontdekken.

Want geen zuiverder inzicht krijgt men van de verschillende toestanden en ideeën, die ons Corpsleven beïnvloeden, die de richting aangeven, waarin dit machtige samengaan van zoovele jongere mannen zal moeten bewegen, dan wanneer men als één der bestuurderen daarvan moet optreden.

Het is of men in een ballon wordt meegevoerd en met verbazing aanschouwt de uitgestrektheid en schoonheid van het land, waarin men tot dusverre gewoond had, zonder het naar alle kanten te doorkruisen, tevreden als men was met de naaste omgeving. Maar nu ziet men ook, tusschen het schoons, de dorre vlakten, de kale rotsen, waar alle leven onmogelijk schijnt en als men de grenzen nadert, ziet men daar vijandelijke legers gereed staan om bij de minste aanleiding een inval te doen en te trachten Uwe oude vestingen te veroveren, in de meening de menschheid een weldaad daarmede te bewijzen.

In het afgelopen jaar dan meen ik een zeer verblijvend verschijnsel te hebben opgemerkt, dat, hoe natuurlijk het ook zij, eerst na jaren zich duidelijk afteekende. Het betreft de reeds zoo veel besproken onderlinge verstandhouding der leden, die den grondslag vormt van ons Corps en als zoodanig ons aller belangstelling in hooge mate vordert.

Meer en meer — het bleek mij door zeer verschillende uitingen — komt men terug van de verfoeilijke vooropstelling, dat in het Corps groepen zouden bestaan, die uit hoofde van zoogenaamde maatschappelijke positie elkander ontwijken en tegenwerken. Het heeft mij verheugd telkens te kunnen constateeren hoe men steeds meer de meeningen van anderen aanhoort en overweegt, in plaats van ze dadelijk te verwerpen, bevooroordeeld of door onbenullige vooropstelling van ideeën, die lang verouderd zijn.

Het kan zijn dat door de meerdere appreciatie der leden onderling de door enkelen zoo gewenschte woeligheid sterk verminderd is, doch ik verkies dan oneindig veel meer dezen toestand dan een strijd, die uit oneerlijke, onware beginselen is ontstaan. Ontegenzeggelijk is de belangstelling van de zijde der leden niet groot; het blijkt telkens zoo duidelijk op vergaderingen, dat quaesties die het direct belang der leden raken, niet worden overdacht en ter zijde worden gelegd en dit maakt het niet aantrekkelijker hunne belangen voor te staan. Hoevelen zijn er niet die op de vraag van een buitenstaander: Vertel me nu eens, wat heb je eigenlijk aan dat lidmaatschap van het Corps?, eerlijk zouden moeten antwoorden: Kijk, daar hangt mijn diploma bijvoorbeeld, een alleraardigste wandversiering, niet waar? Het is hier als op een goed concert, waar de groote minderheid werkelijk geniet van het verhevene der muziek en het overige zaalvulsel om andere redenen schijnt aanwezig te zijn.

Ieder die wil kan in het Corps vinden wat hij ervan verwachtte en meer nog. Hij, die na volbrenging zijner studiën niet vol dankbaarheid terug ziet op den tijd, dat hij lid van het D.S.C. was, heeft dit aan zichzelf te wijten. Ik leg hier den nadruk op, omdat ik dikwijls stemmen hoorde opgaan, die de inrichting, de samenstelling van ons Corps noemden als oorzaak van het feit, dat er zoovele „diplomaleden” zijn. Neen, het is de geest onder de menschen. Geen wetsartikel, een korte samenvatting van eenig beginsel heeft ook maar de minste invloed, als men dit beginsel zelf niet eerst huldigt.

Als vanzelf ben ik dan gekomen op een onderwerp, waarover men mij dikwijls heeft aangesproken, te weten de herziening van het Hoofdstuk: Van de Verkiezingen, waarop ik op den 2en Februari van het vorige jaar, het Presidentschap aanvaardende, zinspeelde. Ik verdenk velen er sterk van dat zij de verdiensten van een Bestuur beoordeelen naar het aantal wetswijzigingen, dat het in de statuten wist aan te brengen. Laat ik diegenen toevoegen, dat niets gemakkelijker is, dan van elf artikelen er twaalf of negen te maken, dat er werkelijk weinig herseninspanning bij te pas komt om eenige verouderde termen door meer moderne te vervangen. Maar het grondbeginsel, waarop de artikelen berusten moet voldoen aan de eischen des tijds, aan de omstandigheden, waarin wij ons geplaatst zien. Het bleek ons, na eene aandachtige beschouwing, dat dit, wat betreft de verkiezingen niet foutief mag worden genoemd; dat het om een onverklaarbare reden door de leden tegenwoordig als iets onaangenaams schijnt te worden beschouwd als zoogenaamd tegencandidaat gesteld te worden. Ik zou U dan in herinnering willen brengen, hoe een zevental

jaren geleden voor eene Senaatsfunctie meerdere kandidaten werden gesteld, waaronder clubgenooten en dat men toen dus blijkbaar daar nog niets bijzonders achter zocht.

De Wet is er niet om ongemotiveerde overdenkingen uit de wereld te helpen; zij wordt verondersteld te dienen voor menschen, die zich als gelijken voelen. Hetzelfde geldt in betrekking tot de gereglementeerde groentijd. Hier leveren de artikelen genoeg waarborg voor een goed verloop, gelijk dit dan ook in de laatste jaren is gebleken.

Terwijl het schip, dat ons allen meevoert kalm en rustig over de wateroppervlakte gleed en wij poogden de nieuw aangemonsterde matrozen in te wijden in de geheimen van de stuurmanskunst en de eigenaardigheden van onze leefwijze, werd daar plotseling aan de wal zware storm gerapporteerd, liep men te hoop en waande men ons schip zinkende, terwijl wij zelf niet hadden aangemerkt de enkele windvlagen, die eenige schade hadden aangericht, welke echter spoedig hersteld was. Het waren de bekende beste stuurlui die schrik en onsteltenis verspreidden met hunne onrustbarende berichten.

Een woord van hulde voor den schrijver van de brochure, die een zoo juist en zuiver beeld van onzen groentijd aan den buitenstaander, die wil begrijpen, geeft, acht ik hier zeer zeker op zijn plaats.

Ik wil hier over den groentijd niets meer aan toevoegen. Reeds veel is er gesproken over de voorvallen in den afgelopen Septembermaand en het is, dunkt me, voldoende aangetoond, dat de enkele betreuwenswaardige feiten, niet hun oorzaak vonden in deze instelling. Alleen zou ik onze opvolgers den raad willen geven nog meer erop toe te zien, dat geen tumulten ontstaan, waaruit zoo licht kleine ongevallen kunnen voortkomen.

Het vereenigingsleven kenmerkte zich niet door buitengewone opgewektheid. Men behoeft slechts een blik te slaan in de aanvangszinnen der vereenigingsverslagen en woorden als „helaas”, „weinig bloei” e. a. vallen in de eerste plaats op. Waaraan dit toe te schrijven?

Het komt mij alleszins lofwaardig voor, als men den naam student als direct afgeleid van studeeren opvat, doch dikwijls vraag ik mij dan af, waarmede de vrije tijd, die ieder toch ontegenzeggelijk over heeft, wordt zoekgebracht.

Hoevelen zijn er niet, in minder bevoorrechte levensomstandigheden, die er naar snakken na hersenarbeid de vrije natuur in te gaan, door sport hun lichaam te sterken, of na prozaisch gereken te genieten in de verheven stemming, die de muziek haren verstaanders schenkt. Ziet, het Corps biedt U alles en het wordt niet genoeg gewaardeerd; het kost moeite en inspanning om vereenigingen, die kunnen bogen op eene roemrijke geschiedenis, nog staande te houden.

Het is niet aan te nemen, dat de zware studie hiervan oorzaak zoude zijn; deze brengt juist met zich het verlangen naar afleiding. Veel meer geloof ik, dat het gemeenschapsgevoel verminderende is, dat men elkander minder animeert bijeen te komen op die plaatsen, waar de opgewektheid, die de jeugd eigen moet zijn, zich eerst ten volle kan toonen.

Er is werkelijk een gebrek aan jeugd, een zich oud en gewichtig voelen van jongelui, die om zoo te zeggen pas komen kijken en dit is de oorzaak van weinig geestdrift voor zaken, welke deze ten volle verdienen.

Moeten wij niet in de allereerste plaats dankbaar zijn, dat wij in staat worden gesteld onze jeugdijaren, dien moosten tijd van het leven, in zoo volmaakte zorgeloosheid en vrijheid door te brengen en moet zich dit niet vanzelf uiten in een frissche geest, een groote waardeering van wat om ons is?

Het is langzamerhand voor U zoo vanzelf sprekend geworden in dit Corps te leven en Gij beseft niet meer al dat mooie, waarop ouderen U telkens weer wijzen. Maar bedenkt dan, wat Gij zult moeten missen, zoodra Gij Delft zult hebben verlaten om te pogen een zoo hoog mogelijken sport op den maatschappelijken ladder te bereiken en dan zult Gij wellicht U zelve zeggen: Laat ik nu nog profiteeren, nu ben ik nog in de gelegenheid.

Vooraf Gij eerstejaars, toont in daden dat Gij op prijs stelt het lidmaatschap van Uw Corps. De tijd, die Gij hier doorbrengt is beslissend voor Uw verder leven; besteedt hem ten volle en denkt allereerst aan Uwe vorming als mensch.

Mede-Senatoren.

Voordat het oogenblik is aangebroken, dat wij deze zetels zullen verlaten wilde ik nog eenige woorden tot U

richten. Zoovele herinneringen komen dan bij mij boven aan den tijd, dat wij te zamen er naar streefden de werkzaamheden die het Corps aan ons toevertrouwde naar ons beste weten te verrichten en het zijn de meest aangename uit mijn studententijd. Elkander slechts weinig van nabij kennende, voordat wij in den Senaat zitting namen, bleek het al spoedig, dat de samenwerking van de meest gunstige was en nog dikwijls zullen wij terugdenken aan al het mooie, wat dit jaar ons heeft gebracht; het mooie, dat al het bijkomstige minder aangename, wat wij meemaakten doet vergeten en ons zal sterken als er misschien tijden komen, waarin zorgen ons wezen versomberden.

Te installeeren Senatoren.

Reeds geruimen tijd hebt Gij hunkerend uitgezien naar het tijdstip, waar op Gij met frisschen moed en werkkraft Uwe werkzaamheden in het belang van het Corps, dat U dierbaar is, zoudt kunnen aanvangen. Ik weet, dat Gij allen bezield zijt met goede voornemens en het is dan ook met het volste vertrouwen, dat wij onze zetels zullen verlaten om ze aan U af te staan. Weest verzekerd, dat het ons steeds een groot genoegen zal zijn U zoo mogelijk te steunen en dat wij met de grootste belangstelling de beraadslagingen zullen volgen, die Gij zult voeren. Al heeft het ons gespeten, dat niet alle kandidaten, die wij geacht hadden het beste als onze opvolgers te kunnen aanbevelen, gekozen zijn, de overwegingen, die het aanvaarden van een candidatuur vooraf gaan, zijn mij een waarborg in deze, dat geen ondoordachte stap gedaan is.

Ik wensch U allen toe een jaar, dat zal uitblinken boven de overige, weinige of vele, die Uw studententijd vormen.

Mijnheer Sweys.

Wetende hoe groot steeds Uwe belangstelling was in het wezen van ons Corps, draag ik met vol vertrouwen de leiding aan U over en wensch U geluk bij de aanvaarding van Uw taak.

Ik dechargeer dan mijzelve als president van den Senaat van het Delftsch Studentencorps en installeer in mijne plaats den heer A. H. Sweys.

TOESPRAAK

GEHOUDEN DOOR

den Heer A. H. SWEYS,

BIJ GELEGENHEID VAN

zijne Installatie als President van den Senaat van het D.S.C.,

op 14 Januari 1910.

Mijne Heeren Senatoren, Honorair- en te installeeren Senatoren, Leden van het Delftsch Studentencorps.

Allereerst dan eenige woorden tot U, mijnheer Van Nievelt, die gedurende bijna een vol jaar aan het hoofd van ons Corps hebt gestaan. Lang heb ik gedraald, voordat ik gemeend heb de functie, die Gij mij aanbodt, de hoogste in het Corps, te mogen aanvaarden. Als ik getwijfeld heb, dan is het, omdat ik niet wist of ik aan de verwachtingen zou beantwoorden. Maar nu ik, gesterkt door het vertrouwen van den Senaat en der Honorair-Senatoren, mijn besluit genomen heb, nu kan ik U de verzekering geven, dat ik alles, wat binnen mijn macht staat, zal doen om dit vertrouwen niet te beschamen.

Toen Gij in Februari Uw praesidium aanvaardet was het ook eenigszins schoorvoetend, dat Gij de toekomst tegemoet gingt. Welnu, met des te meer genoegen zult Gij dan op het afgelopen tijdperk terugzien, waar Gij geen groote désillusies op Uw weg ontmoet hebt. Als Gij niet alles tot stand hebt kunnen brengen, wat Gij U misschien voor oogen hadt gesteld te doen, dan is dit zeker allermindst te wijten aan gemis aan enthousiasme. Door den laten datum van Uw aantreden werd Uw tijd grotendeels ingenomen door besprekingen over de wetswijzigingen betreffende de Lustrumviering, en het kon dan ook wel niet anders of een deel van het werk, dat Gij op Uw schouders hadt willen nemen, moest ongedaan blijven. Waar mij echter

gebleken is, dat onze inzichten omtrent Corpstoestanden op sommige punten analoog zijn, daar kunt Gij verwachten, dat ook na Uw aftreden getracht zal worden de inwendige inrichting van ons Corps in overeenstemming te brengen met de eischen des tijds, opdat geen verouderde wetgeving een beletsel zal zijn voor zijn bloei.

Veel voldoening moet voor U gelegen hebben in het feit, dat het optreden van Uw Senaat met steeds stijgende sympathie werd begroet. Dit is zeker wel de schoonste dank, dien Gij hebt kunnen oogsten. Vooral in den afgevoelen groentijd hebt Gij zware tijden doorgemaakt en de algemeen betreunde incidenten zijn dan ook geenszins te wijten aan U, waar het belang der Candidaat-leden een voorwerp van Uw voortdurende zorg was. Laat ons hopen, dat het verder verloop dezer zaak een volkomen bevredigende oplossing moge geven, ook tegenover de buitenwereld.

Gij hebt reeds eenige waardeerende woorden tot Uwe mede-Senatoren gericht, en ik wil mij daarbij aansluiten; door hetgeen zij in het belang onzer gemeenschap gedaan hebben verdienen zij den oprechten dank der leden. Vooral Uw Thesaurier heeft, door de reorganisatie der boekhouding, een werk van onschatbare waarde voor ons Corps verricht.

Alvorens Uw mede-Senatoren van hun taak te ontheffen, wil ik U vijven er nog eens uitdrukkelijk op wijzen, hoezeer de aantredende Senaat het op prijs zal stellen, wanneer ook na Uw aftreden Uw belangstelling in de gebeurtenissen in ons Corps onverminderd zal blijven voortbestaan. Wij weten, dat de taak, die ons wacht, zwaar zal zijn; daarom achten wij het een groot voorrecht, wanneer wij naast ons zullen hebben een groep eereleden, wier adviezen, door hunne rijpere ervaring, van groote waarde voor ons kunnen zijn.

In de verwachting, dat wij steeds een luisterend oor bij U zullen vinden, wanneer wij Uw raad van noode hebben, déchargeer ik thans de heeren Ingen Housz, van Scherpenberg, van Limburg Stirum en Boogaerd en installeer in hunne plaats de heeren Krayenhoff van de Leur, Roessingh van Itersen, Begemann en Willink.

Mede-Senatoren.

Waar het Corps ons gedurende den tijd, dien wij in Delft doorbrachten, in zoo menigerlei opzicht veel gegeven heeft, daar staan wij thans aan den aanvang van ons Senaatsjaar, diep doordrongen van het feit, dat het thans aan ons is om dat Corps iets terug te geven door onze beste krachten gedurende een jaar aan het bestuur onzer Corporatie te wijden. Ik weet, dat gij allen het vaste voornemen hebt het komende jaar niet voorbij te laten gaan, zonder in ieder geval ernstig te trachten iets van blijvende waarde aan ons Corps te geven. Welaan, laat ons dan hopen, dat onze illusies tot een schoone werkelijkheid zullen worden.

Krayenhoff van de Leur, vol vreugde begroet ik jou aan mijn rechterhand, wetende, dat je enthousiasme en werkkracht je tot een voorbeeldig Senaatssecretaris kunnen maken. Geenszins verwacht ik, dat wij het veelal eens zullen zijn; waar ik echter weet, dat de uit onze verschillende opvattingen voortspuitende discussies steeds van den meest vriendschappelijken aard zullen zijn, daar acht ik dit allermint een bezwaar voor een goede samenwerking. Houdt het mij ten goede wanneer ik je hierbij een raad geef: laten geen theoretische beschouwingen je verleiden tot het trekken van conclusies zonder ook den praktischen kant van de zaak bekeken te hebben. Een ideaal-staat droomen en hem verwezenlijken zijn twee. Kijken wij om ons heen, dan zien wij maar al te vaak, hoe men, ook in de studenten-wereld, door den tijd vooruit te loopen meer kwaad dan goed sticht.

In de verschillende functies, die het jou, Roessingh van Itersen, gedurende de twee laatste jaren gegeven was te bekleeden, hebt Gij dusdanig blijk gegeven van werklust, dat elke aansporing mij hier overbodig lijkt. Gij zult in ons college de financieele specialiteit moeten worden en ik houd er mij van overtuigd, dat Gij er in slagen zult het in korten tijd tot een dergelijke hoogte te brengen.

Als Commissarissen zult Gij, Begemann en Willink, vooral voor het oog van de buitenwereld, een minder belangrijk ambt bekleeden. Op de Senaatsvergaderingen zijn wij echter gelijk en het zal vooral daar zijn, dat Gij, door het vellen van onpartijdige oordeelen, door het geven van weldoordachten raad, aan je functie een groote waarde kunt geven.

Laat het steeds ons streven zijn ons boven de partijen te stellen en laat de geestdrift, die thans in ons is, niet met den tijd verflauwen.

Mijne Heeren Leden van het Delftsch Studentencorps.

In vrij grooten getale zijt Gij hedenavond hier gekomen, sommigen uit werkelijke belangstelling in ons Corps, anderen uit nieuwsgierigheid of om te hooren wat of de nieuwe President wel te vertellen had. Verwacht echter van mij geen rede vol van schoone beloften en toekomstmuziek, want wij hebben ons nog te weinig in onzen nieuwen arbeidskring ingewerkt, dan dat wij reeds nu met eenigszins gedetailleerde plannen tot U kunnen komen. Ook zou ik niet gaarne later het verwijt hooren vroegere, voorbarig gedane beloften ongedaan gelaten te hebben. Als ik U echter thans een kijk zal geven in onze inzichten omtrent Corpstoestanden, zal ik als vanzelf in de gelegenheid zijn U de richting aan te duiden, waarin onze werkzaamheden zich zullen bewegen.

Corpsenthousiasme! Zou dit woord, dat in officiële toespraken zoo veelvuldig voorkomt, werkelijk een doode klank zijn geworden, zooals velen meenen? Als wij zien, hoe gedurende het grootste deel van het jaar het meerendeel der Corpsleden in rustige zelfgenoegzaamheid zich van den loop der dingen weinig of niets aantrekt en slechts een klein getal personen er voor wacht, dat de boel niet spaak loopt, dan zou men geneigd zijn hierop ja te antwoorden. Maar gaan wij na hoe een kleine aanleiding vaak voldoende is om de menschen uit hun winterslaap wakker te schudden, en hen dan hun tot dat tijdstip latent gebleven energie in al haar pracht te doen ontplooiën, dan worden wij onwillekeurig meer optimistisch gestemd. Evenals met de schoone slaapster in het bosch, zoo ook met de belangstelling in het Corps: men behoeft haar slechts te wekken wil zij zich in haar volle schoonheid aan onze oogen vertoonen.

De laatste Corpsverslagen hebben gewag gemaakt van een veranderden tijdgeest, met zich brengende een verflauwd enthousiasme. Als ik juist gezien heb, dan hebben wij de crisis doorgemaakt en zal er een tijdperk aanbreken, waarin de prestaties van het Corps niet meer op naam van enkelen zullen geschreven moeten worden, maar werkelijk zullen zijn de uiting van het geheele D. S. C.

Maar waar de nieuwe geest, die onze gemeenschap heeft aangegrepen, mee schijnt te brengen een gebrek aan levenslust en een breken met de aloude tradities, en waar, o zonderlinge eenheid van tegendeelen, vooral de jongeren onder ons gebukt schijnen te gaan onder den druk der jaren, daar kan ik dit niet anders dan een zeer bedenkelijk verschijnsel noemen. Laten we toch niet vergeten, dat in de tradities een groot deel van de kracht van ons Corps gelegen is en we niet alleen in Delft zijn om onzen tijd nuttig te besteden op collegebanken of disputavonden.

Ook onder het huidige eerstejaar is de animo in 't algemeen niet geheel onvoldoende te noemen, echter ontberen wij tegenwoordig maar al te veel de zoo typische eerstejaarsfeesten, die weleer een der grootste genoegens van den vogel Phoenix uitmaakten. De komende diësviering van ons Corps zal hun een schitterende gelegenheid geven om te toonen, dat zij ook in die richting iets kunnen presteeren.

In verband met de groentijdsquesties zijn er stemmen opgegaan om de wet te wijzigen.

Na overlezing der desbetreffende wetsartikelen wil het mij echter voorkomen, dat verandering hierin onnoodig is. Als alle Corpsleden er van overtuigd zijn, dat ongelukken in den groentijd vermeden moeten worden, ook om den buitenstaanders alle stof tot ongemotiveerde praatjes te ontnemen, dan zal dit de beste waarborg zijn voor de veiligheid der candidaat-leden. Ikzelf ben absoluut geen voorstander van een tot sentimentaliteit overhellende zachtzinnigheid in den groentijd, maar het groote gevaar ligt daarin, dat sommigen niet weten waar hun grenzen te stellen. Aangezien de Senaat niet anders kan doen, dan zoo goed mogelijk surveilleeren en straffen, waar dit noodig mocht blijken, is het Uw plicht om allen mee te werken om den goeden naam van ons Corps niet in gevaar te brengen.

Reeds vele mijner voorgangers hebben getracht wijzigingen in het hoofdstuk Verkiezingen te brengen, om dan steeds tot de conclusie te komen, dat de tegenwoordige toestand nog de meest wenschelijke was. Het zou dan ook van een te groot zelfvertrouwen spreken, wanneer ik beloofde hierin een radikale verbetering te brengen. Het zal echter ons streven zijn den leden een grooter aandeel in de candidaatsstelling te geven. Theoretisch bestaat het recht

hiertoe wel, de praktijk leert ons echter hoe weinig er gebruik van gemaakt wordt. Gesteld dan ook, dat wij met voorstellen tot wetswijziging voor U zullen verschijnen, dan zal dit, behalve ter verkrijging van een duidelijker redactie, vooral zijn om de Corpsleden te prikkelen tot groter activiteit, opdat de uitslag der verkiezingen werkelijk zal weergeven den wil van het D. S. C. en niet die van een enkele groep.

Diegenen onder U, welke met de innerlijke organisatie onzer vereenigingen bekend zijn, zullen weten hoe willekeurig vroeger vaak met de financiën omgesprongen werd. Om hier paal en perk aan te stellen is in 1905 den Senaat het recht verleend, waar dit voor den goeden naam van het Corps gewenscht werd, in te grijpen in den financieëlen toestand eener vereeniging. Hoewel groote verbetering in de opvattingen merkbaar is, toch komt het nog voor, dat thesauriers het hun toevertrouwde beheer schandelijk verwaarloozen. Na vergelijking der verificatieverslagen van verschillende jaren is gebleken, dat eenige hiervan niet klopten. Door verscherpte controle op deze verslagen uit te oefenen zullen wij trachten aan deze wantoestanden, o. i. alleen voortspruitend uit al te groote zorgeloosheid, een einde te maken. Wij hopen hierdoor eventueel ingrijpen, wat natuurlijk slechts in het alleruiterste geval zou gedaan worden te kunnen vermijden.

Veel, misschien zelfs te veel, is reeds van deze plaats gezegd over het spel. Het doet mij daarom genoegen, dat in het laatste jaarverslag er zoodanig de nadruk op is gelegd, dat het slechts een betrekkelijk kleine groep is, die door dit euvel is aangetaast. Zeer te verwonderen blijft het, dat er juist onder die groep zich, verschillende personen bevinden, die door de functies, die zij hier bekleeden, als het ware aangewezen waren om in dit geval een goed in plaats van een slecht voorbeeld te geven. Persoonlijke vrijheid is het hoogste recht en een levensvoorwaarde voor den Nederlander en niemand zal er aan denken dit recht aan te tasten, maar wij zouden meer verantwoordelijkheidsgevoel bij genoemde spelers wenschen, want door hen bestaat het gevaar, dat ook de jongere jaren met dit kwaad besmet worden en bij hen de vroolijke, ongedwongen conversatie op onze Sociëteit vervangen wordt door het angstig kijken naar fiches.

Het is dit jaar duidelijk gebleken, dat slechts enkelen geschikt worden geacht tot het bekleeden van een bestuursfunctie. Hierdoor zien wij dan ook, dat soms 5 à 6 baantjes op de veelal zeer jeugdige schouders van éénen functionaris geschoven worden. Het gevolg hiervan is natuurlijk, dat deze niet aan alle besturen gelijke aandacht kan besteden; dat onderscheidene vereenigingen hier niet wel bij zullen varen ligt voor de hand. Wanneer in November de verschillende besturen, hun opvolgers zullen zoeken, zou ik hun in overweging willen geven onderling overleg te plegen, om een dergelijk samentreffen van ambten onmogelijk te maken.

Om tot een goede arbeidsverdeeling te komen zou men, het nog te vaak voorkomende clubchauvinisme opzij zettende, zijn keuze moeten doen uit geschikte personen van de meest verschillende richtingen. Niet alleen uit een administratief oogpunt is dit van belang, want het zou er waarschijnlijk toe bijdragen om een goede verstandhouding tusschen de verschillende groepen te scheppen. Het spreekwoord „onbekend maakt onbemind” kan in Delft nog veelvuldig toegepast worden, en ik geloof, dat wij op de aangeduide wijze zouden kunnen komen tot een toestand van onderlinge appreciatie, die ik acht te zijn een der hechtste fundamenten waarop een corporatie als de onze kan gebouwd worden.

Mijne Heeren.

Zoo staan wij dan aan den aanvang van onzen taak; willen wij echter de toekomst met vertrouwen tegemoet kunnen gaan, dan moeten wij ook van Uwen steun verzekerd zijn. Steunt daarom onze corpsvereenigingen waar en wanneer gij dit kunt, steunt ook ons door talrijk op te komen op corpsvergaderingen om daar te doen blijken welke stroomingen er in ons Corps heerschen. Mochten deze wenschen verwezenlijkt worden, dan twijfel ik niet of het jaar 1910 zal ons brengen een tijdperk van grooten voorspoed.

Ik heb gezegd.

Senaatsoverdracht.

Vrijdag had in de openbare Senaatsvergadering de overdracht plaats. Wederom waren een groot aantal belangstellenden tegenwoordig om te vernemen de gevoelens van den scheidenden president en vooral om te hooren de woorden van den komende.

Een terugblik slaande in het afgelopen Senaatsjaar sluiten ook wij ons aan met de woorden van den heer Sweys, dat het optreden van den afgetreden Senaat met stijgende sympathie is begroet en al zullen de ongelukken van den laatsten groentijd, vooral door buitenstaanders geschoven worden op onmacht van ons hoogste college, zooals indertijd in eenige blaadjes stond geschreven, wij voor ons huldigen de opvatting dat ons helaas de gave nog niet geworden is dat wij kunnen kiezen een Senaat, die opgewasschen is tegen het noodlot. Den heer van Nievelt wenschen wij bij zijn scheiden geluk, dat het hem gegeven was op het hoogtepunt van het Senaatspresidentschap, de inauguratie te spreken en te denken zooals wij dat van hem gehoord hebben.

Verder verdient het zich stellen boven sympathieën en antipathieën, wat de partijschap in wezen was, alle lof, en het is zeker dat daarmede dit jaar een belangrijke stap in de goede richting is gedaan. Geen klaterende redevoeringen, geen geniale overwinningen, maar een vroolijk en navolgingwekkend voorbeeld voor het leven, zooals het door studenten moet geleefd worden. Daarvoor brengen wij het afgetreden College onze oprechte hulde.

Uit de rede van den heer Sweys vernamen wij met genoegen dat op het programma staat: een frissche wind door de boekhoudingen der vereenigingen. Wij willen er hier even op wijzen, dat wanneer een vereeniging kwijnt en slechts waggelt op het universeele fundament crediet, het tevens de moeite wel zou loonen met de statistiek eens na te gaan of dit ligt aan het beheer of wel dat het bestaansrecht afwezig is.

Ook met hetgeen de redenaar opmerkte omtrent het zich overladen met bestuursplichten gaan wij mee, maar tevens merken wij daarbij op, dat 18 vereenigingen met Senaat en Almanak-Redactie een schare van 90 personen eischt, die nu niet maar direct te vinden zijn.

Ook wij willen geen suikerwatergroentijd, maar straf waar een strafbare handeling is gepleegd, zal ons zeer welkom zijn, een dreigement zonder straf is een onding.

Wij brengen ten slotte den Senaat hier onzen welgemeenden welkomstgroet en hopen dat het hem gegeven moge zijn de leiding te hebben gedurende een jaar, dat de kolommen van ons blad het meest opgewekte corpsleven zullen weer spiegelen.

J.

Delftsche Studenten Almanak voor 1910.

1910, een lustrumjaar voor den almanak, het jaar waarin de 60e almanak van het Delftsch Studentencorps het licht ziet. Wanneer wij een blik op die 60 voorgaande almanakken werpen, dan mag die van 1910, wat uitvoering aangaat, zeker een eereplaats innemen, overeenkomend met het feit dat hij een jubileumsuitgave is.

In de band vinden wij al direct iets dat deze almanak van die der 4 voorafgaande jaren onderscheidt, de kleur is iets anders en een goud biesje geeft wat meer vulling aan het voorblad, waarvan het midden wordt ingenomen door een vignet voorstellend een ondergaande zon, of een opgaande, hetgeen een wenschelijker uitlegging is, om een silhouet van Delft. De teekenaar van dit vignet heeft hier een gelukkige afleiding gevonden van de telkenjare weer op den omslag voorkomende monogrammen van het D. S. C.

Ik zal niet gelijk de bloemkoolspecher, blad voor blad met u nagaan, maar liever bladerend door het boek het een en ander aanstippen. In de eerste plaats valt ons dan het aantal goede teekeningen op. De redactie is gelukkig geweest juist dit jaar eenige zoo goede krachten te hebben gevonden op teekengebied. Vooral een inzender, zich teekenend R. L. A. S., heeft veel aan het mooie uiterlijk van den almanak gedaan, reeds direct het schutblad, van zijn hand, geeft in kleur en uitvoering een aangename

(Zie verder Tweede Blad).

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 20 JANUARI 1910. No. 14.

indruk, zeer ingenieus is de inwerking der jaartallen 1850—1910 met de bloemkool, op bescheiden wijze in dit schutblad aangebracht.

Ook de plaatjes boven de kalender zijn van de vaardige teekenstift van R. L. A. S. en tot nu toe waren nog niet zulke aardige vignettes in deze afdeeling, sinds de drie jaren dat de loffelijke gewoonte om haar te illustreeren bestaat, te vinden, dan de twaalf prentjes die nu de kalender versieren.

Van de inhoud dier kalender zelve zal ik maar niet te veel zeggen, het zij u voldoende te weten dat de schuldigen, of althans hij, die voor een gedeelte verantwoordelijk is voor wat er als grappigs in staat verkondigd, zich schaamt wanneer zijn oog die bladzijden ontmoet. De man heeft het mij zelf verteld.

Om nog even op de illustraties terug te komen: het titelblad van den kalender, geteekend E. C., is ook een uitstekend bewijs van het feit, dat de technische studie heel goed met kunstgevoel gepaard kan gaan, hetzelfde kan gezegd worden van het titelblad voor mengelwerk van denzelfden teekenaar.

Nu weer terugbladerend valt mijn oog op de enkele woorden, die onder de rubriek gedenkdagen, de reunie van Oud-Almanak-redacteuren op 17 Dec. 1909 memoreeren. Wel mag dit een gedenkdag genoemd worden, het feest der almanakuitreiking heeft er grootscher afmetingen door kunnen aannemen dan anders het geval zou zijn geweest. Dat er evenals andere jaren ook weer in dezen almanak staat vermeld welke de schijn gestalten van de maan zijn en op welke uren de zon op en onder gaat, kan mij slechts verdrieten. Het toont een niet voldoende apprecieeren van de hoogte der studentengeest, voor wien zooals toch ook de redactie wel weet, dergelijke futiele dingen, niet de minste betekenis hebben. De student regelt zijn dag- en nachtverdeeling naar eigen wil, zonder daarbij aan de preferentien van zon en maan eenige aandacht te schenken.

In de afdeeling Delftsch Studenten Corps valt bijzonder op het keurig schutblad, dat in artistieke uitvoering een aantal voorstellingen bevat, van de faculteiten, het Corps, de Almanak en de Societeit, en niet te vergeten de Alma Mater, uitgebeeld als Engel Gods, hetgeen misschien niet geheel juist is. In alle geval maakt de afdeeling D. S. C. reeds door dit blad een zeer aangename indruk, welke nog versterkt wordt wanneer men een blad verder gaand ontwaart dat het schutblad, hoe artistiek ook op zichzelf, nog in den schaduw wordt gesteld door een eenigszins geidealiseerde voorstelling van den thans afgetreden Senaat, d. i. een foto bij den heer Abraas genomen.

Een nieuw gezelschap: De dorstige pleiaden, doet bij mij een vage herinnering aan Klaasje Zevenster ontstaan, waarom is mij zelve niet duidelijk. Behalve door dit illustreerd gezelschap, is de lijst der vereenigingen alleen toegenomen met een voor zoover ik weet alleen op papier bestaand Deimocratiesch Zaterdagavonds Amusement Grunningn, en een Kleiduvenschietgezelschap, welks evolutiën de omstreken achter het station van tijd tot tijd onveilig maken.

Van het Corpsverslag kan ik niet veel goeds zeggen, het draagt duidelijk de sporen van haastig te zijn gerepareerd op sommige punten, waardoor het onderling verband hier en daar heeft geleden. Voor zoover ik kan nagaan is de wijze waarop, en de juistheid waarmede de verschillende corpsfata zijn opgesomd, volkomen in orde. Dat de toon die er uitsprekt niet al te vroolijk is, moge een aanleiding voor de jongere jaren zijn om alle bestaande pessimistische gevoelens omtrent het corpsleven door een opgewekt studentenleven, voor goed te doen verdwijnen.

Alle corpsverslagen, elk voor zich een min of meer geslaagde proeve van stijl, waard om gelezen te worden, kan ik niet beschouwen. Een gelukkig teeken is het dat uit geen dezer verslagen een ontmoedigde toon spreekt, bijna alle zien de toekomst hoopvol tegemoet, moge 1910 hen in die hope niet teleurstellen. De plaatjes bij de verslagen zijn gedeeltelijk zeer goed, en gedeeltelijk vergoeden zij in originaliteit wat zij in artistiekiteit te kort schieten.

De afdeeling Technische Hoogeschool, voorafgegaan door een niet onaardig geteekend, maar weinig zeggend schutblad,

bevat de portretten van twee nieuwe hoogleeraren, en verder de gewone rubrieken.

Over wat nu volgt, het Mengelwerk en Varia moge de volgende week een wat minder oppervlakkige beschouwing komen.

B. S.

Eettafelmoelikheden.

Er is een societeit. Deze societeit heeft een eetzaal, waar de leden gelegenheid gegeven wordt hun middagmaal te gebruiken. Edoch, deze eetzaal is klein, het aantal leden groot, slechts een klein gedeelte zal dus van deze gelegenheid gebruik kunnen maken. De vraag is nu: Wie dit voorrecht te geven dat eigenlijk voor allen een recht is. Als van zelf is het antwoord, zij die het langste lid zijn. Dan zullen steeds diegenen het voorrecht verkrijgen, die het 't langst moesten ontberen en tevens krijgt ieder zodoende zijn beurt. Aldus zou men redeneeren in een gewone burgersocieteit.

Wat gebeurt nu in onze naaste omgeving waar dit geval zich voordoet in een studentensocieteit? Men vraagt aan hen, die het voorrecht reeds genieten, om advies welke van de sollicitanten zij 't graag zouden gunnen. En waar blijkt dit advies nu zijn oorsprong te vinden? In allerlei persoonlijke anti- en sympathieën, terwijl op de rechten der societeitsleden zeer weinig gelet wordt. Dit laat men aan het bestuur over, dat daardoor vaak gesteld wordt voor de keuze: of deze rechten voorbij te gaan of een besluit te nemen tegen het advies in.

Dit geven van advies zal aanleiding geven tot een uitsluitingsproces, tot partijdigheid. En heeft eenmaal een bepaalde groep vaste voet op de eetzaal gekregen dan zal zij alle personen buiten haar kring trachten te weren. Zeer juist is vroeger eens opgemerkt: Waar moet het heen als morgen iemand zegt, de eetzaal bevat menschen, die in staat worden gesteld zelf uit te spreken wie zij er hebben willen wie niet, waarom de voorzaal, de middenzaal, de biljartzaal dat recht ook niet gegeven?

Het is zaak deze kwestie eens met de wet in de hand scherp te stellen. De eetzaal is evengoed een societeitslokaal als de overige. Wettelijk heeft ieder evenveel recht daar te eten; er is te weinig ruimte, de eenige goede billijke regeling is de bestaande mos van rechten der oudere jaars, even zoo goed als die bestaan voor voorzaal, voor luie stoelen enz. Langzamerhand is evenwel het misbruik ingeslopen als zou de eetzaal slechts bezocht mogen worden door een bepaalde groep der leden, die vanwege de gezelligheid zich zelve koos en aanvulde. Dit denkbeeld heeft diep wortel geschoten en met een gezelligheidstheorie (waarom deze niet doorgetrokken over de andere societeitslokalen) wordt nu de wet verkracht. Men heeft bovendien aan een groep leden die niet verkozen zijn het recht gegeven te beslissen of althans advies uit te brengen over het wel en wee van andere leden. Nooit had men de eetzaal dit recht mogen geven*); een college dat niet ter verantwoording kan worden geroepen brengt de rechten der leden in gevaar. Men wordt lid van onze societeit na behoorlijke voorhangings, er kan gedebatteerd worden; maar is men eenmaal lid dan bezit men ook alle rechten en voorrechten aan het lidmaatschap verbonden (al zijn deze dan beperkt door de mos, omdat niet iedereen te gelijk van zijn rechten gebruik kan maken), maar nooit zal men één lid boven het andere mogen voortrekken omdat hij minder „gezellig” is. Nooit zal men ongekozen personen het recht mogen geven te beslissen of raad te geven in zaken waarbij de rechten van andere leden op het spel staan.

Slechts een enkel geval is m. i. denkbaar waarbij men hiervan zou mogen afwijken. Wat oorspronkelijk recht was, is door de weinige ruimte een voorrecht geworden. Waar nu in onze studentenmaatschappij de bloei van Corps en Societeit niet alleen van de besturen, doch wel degelijk ook van de belangstelling en medewerking der leden afhangt is het zeker geoorloofd een dergelijk voorrecht te onthouden aan diegenen die Corps en Societeit links laten liggen en slechts van de voorrechten willen genieten.

Doch dit is de zaak niet in de gevallen naar aanleiding waarvan dit geschreven wordt. Op dit oogenblik wordt een gedeelte van onze societeit geëxploiteerd ten bate van een

*) Wij zijn reeds op den goeden weg. Het recht van beslissing is reeds verleden jaar veranderd in recht van advies.

groep leden, die zichzelf aanvult, die zich zelf kiest. Men heeft een afgesloten sociëteit in onze sociëteit gesticht.

Van andere zijde zal nu beweerd worden: Wanneer Jan en alleman daar op de eetzaal wordt toegelaten willen wij er niet meer eten. Blijf dan maar weg zou ik willen antwoorden, er zijn liefhebbers genoeg, de sociëteit zal er geen schade van ondervinden. Wat beteekent een dergelijke be-
wering eigenlijk: Wel willen wij hier op de sociëteit eten met een door ons zelf gekozen en voor gezellig verklaarde groep, maar de overigen daar wenschen wij niet mede in aanraking te komen. Ja Heeren, dan zie ik maar twee middelen: 1° deballotter al deze ongezellige menschen of 2° richt een eigen sociëteit op zonder deze ongezelligen. *Maar nooit hebt Gij het recht U meester te maken van een onzer sociëteitslokalen om daar uw scepter te zwaaien en hem die U niet aanstaat de deur te wijzen.*

Misschien dat spoedig de gelegenheid zich voordoet, dat de kroegvergadering zich in deze uitspreekt, de wet handhaaft, en aan een dergelijke handelwijze in strijd met de geest der wet een einde maakt.

C. TELLEGEN.

Vergadering Leeghwater, 13 Januari.

De leidende gezichtspunten bij de constructie van automobiel-motoren.

Voordracht gehouden door den heer B. STEPHAN.

Na een korte historische inleiding, gaat spreker over tot de behandeling van den eersten voor een krachtwagen bestemde explosiemotor van Daimler, den grondlegger van de vermaarde Mercedes auto. Deze motor bezat een luchtdichte krukaskamer, een klep in den zuiger en verder een inlaat- en een uitlaatklep. Bij den dalenden slag werd benzinedamp aangezogen en tegelijkertijd lucht in de krukaskamer gecomprimeerd; tegen het eind van dezen slag stootte de klep in den zuiger tegen een vork, waardoor de klep geopend werd en de lucht in den cylinder toetrad om daarna gezamenlijk met de benzinedamp bij den opgaanden slag te worden samengeperst; bij dezen slag werd versche lucht in de krukaskamer gezogen; de ontsteking had plaats door middel van een gloeibuis, waarna de werkslag volgde; bij den daarop volgenden slag ontweken de gassen door de uitlaatklep, die gedreven werd, in tegenstelling met de lucht- en inlaatkleppen, die automatisch werkten. Daimler gebruikte 2 cylindere in V-stand die bij 450 omwentelingen 1 P.K. leverden. De sterkste door hem in dien tijd vervaardigde motor had een vermogen van 4 P.K. De cylinderkop was het eenige deel van den motor dat gekoeld werd, de klep in den zuiger werd dus zeer warm en leverde mede in verband met hare ontoegankelijkheid vaak bezwaren; een tweede nadeel was, dat de uit de krukaskamer komende lucht met olie bezwangerd was. De tegenwoordige motoren hebben dan ook slechts weinig met dezen vorm gemeen; de groote verdienste van Daimler bestaat in het groote aantal omwentelingen dat hij toepaste.

De veranderingen die in den loop der jaren zijn aangebracht betreffen o.m. de ontsteking; de gloeibuis is door de elektrische vonk vervangen welke met behulp van accu's of magneto's wordt opgewekt; de laatste methode wordt tegenwoordig vrijwel algemeen toegepast.

Dan opent men tegenwoordig de inlaatklep nooit automatisch en past men geen automatische reguleurs meer toe. Deze zouden thans alleen noodig zijn bij het plotseling uitschakelen van den motor, maar het doorslaan wordt tegengegaan door een inrichting aan te brengen, waardoor bij het ontkoppelen tevens de gaskraan bijna geheel gesloten wordt. Vroeger werd het doorslaan voorkomen, doordat bij een te groot toerental de uitlaatklep geopend werd gehouden. Verder wordt tegenwoordig de heele cylinder gekoeld en geschiedt de smering onder druk.

Spreker deelde nu eenige getallen mede n.l. het aantal omwentelingen dat meestal 1000—1200 per minuut bedraagt waarbij men gemiddelde zuigersnelheden van 5—7 M. per secunde heeft, terwijl de motoren ongeveer 5 KG. per P.K. wegen. Bij de luchtvaartmotoren heeft men dit getal tot 0,85 weten terug te brengen, men is hier echter spoedig van terug gekomen aangezien men volstrekt ondeugdelijke resultaten verkreeg en stelt zich thans tevreden met 1,5 KG. per P.K. of hooger.

Hierna ging spreker over tot de behandeling van den carburator. Vroeger werd de lucht door de benzine gezogen; tegenwoordig rond om een fijn buisje waaruit de benzine vloeit; benzine is een mengsel van koolwaterstoffen met de formule $C_n H_{2n+2}$ bevat echter hoofdzakelijk $C_7 H_{16}$.

Practisch heeft men voor de volledige verbranding van 1 gram benzine 20 gram lucht noodig of 15,4 L. Dit getal kan men wijzigen tusschen de grenzen 14 tot 27. De ontbranding van het mengsel kan plaats hebben: vertraagd, eenparig of versneld. Alleen het laatste geeft een goede verbranding; dit verkrijgt men door steeds de juiste verhouding aan te houden; kan men dit niet dan is een armer mengsel beter dan een rijker, o.a. omdat bij overmaat van benzine de verbranding niet volledig kan plaats hebben en er koolstof, dus roet afgescheiden wordt.

Om volkomen verdamping te verkrijgen zou een tamelijk hooge temperatuur vereischt worden hetgeen ook zijn bezwaren meebrengt, daarom tracht men de benzine fijn te verdeelen door intensieve verstuuving; gedeeltelijke verdamping wordt verkregen door de lucht te verwarmen.

Hierna hield spreker eenige beschouwingen over het rendement. In de explosiemotor heeft theoretisch het kringproces van Beau de Rochas plaats. De afwijkingen zijn: 1°. de inlaat heeft niet plaats bij atmosferischen druk; 2°. de compressie geschiedt niet adiabatich (er wordt warmte aan den cylinderwand onttrokken); 3°. de explosie heeft niet plaats bij constant volume; 4°. de expansie geschiedt niet adiabatich (er wordt n.l. warmte aan den cylinderwand afgestaan); 5°. de uitlaat heeft niet plaats bij atmosferischen druk.

Om de adiabaten te benaderen past men groote zuigersnelheden toe; de grens aan deze snelheden wordt gesteld door de snelheid waarmee het gas kan toestroomen; wordt deze te groot dan krijgt men nooit goede cilindervullingen; het is dus een vereischte, dat men groote kleppen en wijde toelaatbuizen gebruikt. De minimum zuigersnelheid wordt dus niet door inertiebezwaren gesteld, gelijk men soms hoort beweren.

Een hooge compressie verhoogt het rendement; hier wordt de grens gesteld door de kans op zelfontbranding van het mengsel bij te hooge temperatuur; men gaat daarom niet hooger dan 5 atmosfeer. Van de ontwikkelde warmte gaat 30—40% in het koelwater over, 40% met de uitlaatgassen weg en wordt 30—20% nuttig gebruikt.

Vervolgens behandelde spreker de koeling, waarbij men die door lucht en die door water onderscheidt; de eerste wijze alleen in Amerika van toepassing. In Europa komt alleen de uitwendige waterkoeling in aanmerking. Met het oog op de ontleding van de smeerolie is de hoogste toe te laten cylinderwand temperatuur 350°. Men kan koelen door stilstaand water waarbij stoomvorming plaats heeft en door stroomend water; bij het laatste kan men te doen hebben met thermo-syphoncirculatie of met circulatie door middel van pompen.

Bij de koeling met thermosyphon wordt de circulatie eenvoudig verkregen door de verwarming van het water door de cylindere en door afkoeling op een andere plaats van de kringloop; in verband met de geringe drukverschillen zijn wijde pijpen noodzakelijk. Men treft centrifugaal, tandrad en exentriek pompen aan; het water wordt steeds uit den koeler gezogen en naar de cylindere geperst; men neemt de zuighoogte = 0 of negatief. Nu tot de ontsteking overgaande stelde spreker als eisch dat men in een sterk samengeperst mengsel op een bepaald oogenblik een vonk wil doen overspringen, van voldoende sterkte om de ontbranding in te leiden.

Men onderscheidt laag- en hoogspanning magneto's.

Bij de eerste wordt gebruik gemaakt van de vonk die ontstaat tengevolge van de extrastroom van verbreking. Deze verbreking moet in het inwendige van den cylinder geschieden, waarvoor een gasdichte geleiding moet gemaakt worden, welke bezwaar levert; soms geschiedt het verbreken electromagnetisch, hetgeen echter ook niet voldoet.

Beter is de hoogspanning magneet; hierbij heeft men een secundaire leiding, waarvan de uiteinden in den cylinder zich op korten afstand van elkaar bevinden; wordt de stroom in de primaire keten verbroken dan springt tusschen deze uiteinden een vonk over; alle bewegende deelen bevinden zich aan de magneto zelf.

De stroom in de primaire keten wordt bij de Simms Bosch-magneet opgewekt door een wentelend ijzeren scherm; anker zoowel als veldmagneten staan stil; bij andere magneten draait het anker; van de ontstaande wisselstroom

wordt gewoonlijk slechts een der per phase optredende maxima gebruikt.

De magneto's moeten zoo zijn ingericht dat de voorontsteking kan worden gewijzigd. Voorontsteking wil zeggen ontsteking voordat de zuiger in het doode punt is, en is noodzakelijk omdat het heele mengsel verbrand moet zijn als de zuiger in het d. p. is; en aangezien de verbranding steeds eenigen tijd vordert, moet deze reeds beginnen vóór dat de zuiger in het d. p. komt. Naarmate nu de motor sneller loopt moet men de ontsteking vervroegen of anders uitgedrukt meer voorontsteking geven.

Tot de kleprijting overgaande verklaart spreker waarom de inlaatklep na opening moet hebben en wel opdat er geen verbrandingsgassen naar den carburator zouden ontwijken en verder een kleine nasluiting opdat het gas gedurende het einde van den zuigerslag niet geknepen wordt. Een nadeel van de vroeger gebruikelijke automatische inlaatkleppen was o. a. dat wegens de inertie de naopening te groot werd.

Vooraf van belang is de vooropening van de uitlaatklep, waardoor de gassen tijdig kunnen ontwijken en de tegen-druk klein gehouden wordt. Geeft men nasluiting dan moet men toch in ieder geval zorgen dat de uitlaatklep gesloten is voor de inlaatklep geopend wordt.

De hefhoogte van de klep op ieder oogenblik wordt bepaald door de formule

$$h \pi d v_m = S v.$$

waarin h = hefhoogte van de klep op zeker oogenblik.

d = diameter klep.

v_m = gassnelheid.

S = zuigeroppervlak.

v = zuigersnelheid op het beschouwde oogenblik.

In verband met de zoo gevonden waarden van h wordt de vorm van de nok bepaald.

Ten slotte behandelt spreker de vier voornaamste eischen waarin de automobielmotor moet voldoen; hij moet zijn: goedkoop, licht, eenvoudig en bedrijfszeker.

In verband met den wagen waarin de motor geplaatst zal worden treden sommige eischen meer of minder op den voorgrond. Een belangrijkpunt vormt de keuze van het aantal cylindere in verband met een zoo constant mogelijk draaimoment dat men wenscht te verkrijgen en met de balanceering.

Het blijkt dat zelfs bij een 4-cylindermotor waarbij dus bij iedere halve omwenteling van de hoofdas in een van de cylindere de werkslag plaats heeft, steeds gedurende iedere twee omwentelingen een tijdlang het resulterend koppel van den motor negatief is dus dat de motor gedreven wordt.

Bij den zes-cylindermotor blijft het koppel positief, wat een groot voordeel is.

Het doel van het balanceeren is te zorgen dat ondanks de beweging van den motor geen vrije koppels of krachten van den motor op het fundament komen.

Men beschouwt de traagheidswerkingen van de heen en weergaande deelen, van de slingerende deelen en van de wentelende deelen.

De slingerende deelen, dat zijn de drijfstanden, worden niet afzonderlijk beschouwd, men denkt zich een deel vast aan den zuiger en een deel vast aan de kruk.

Bij het balanceeren van de heen en weergaande deelen speelt de eindigheid van de drijfstand een groote rol; hierdoor toch is de versnelling in het bovenste d. p. grooter dan in het onderste; is dus een contragewicht aangebracht dat de massa-reactie bij de versnelling in het onderste doode punt opheft, dan is het te klein om dit ook in het bovenste d. p. te doen.

Spreker eindigt zijn rede met de verklaring van eenige grafische voorstellingen, betrekking hebbend op gewichten, prijzen en vermogens.

De president, de heer H. J. Kessler bedankt den spreker ten zeerst en meent dat zoowel de keuze als de uitstekende behandeling van het onderwerp de oorzaken zijn van het bijzondere succes dat de heer Stephan behaalde.

De heer Witkamp zou gaarne eenige toelichtingen wenschen omtrent een formule door den heer Stephan gebruikt om het vermogen van een motor te berekenen, in welke formule het aantal omwentelingen noch de gemiddelde druk voorkomen. De heer Stephan antwoordt dat men om redenen van practischen aard hiertoe gekomen is doch dat het te ver zou voeren de volledige afleiding ervan te behandelen, waartoe hij zich echter later persoonlijk gaarne beschikbaar stelt.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de president de vergadering.

J. V.

Studie van het Socialisme door Delftsche Studenten.

Een groep van personen, die — belangstellende in het socialisme — de onmogelijkheid inzien van grondige studie in die richting zonder wetenschappelijke voorlichting, hebben tot het verkrijgen hiervan opgericht de Sociaal-Democratische Studenten Club.

Wij laten het voornaamste deel der statuten volgen:

Doel. 1. Organiseeren van alle beslist soc.-dem. elementen onder de Delftsche studenten. 2. Onderlinge studie van het wetenschappelijk socialisme en der praktische politiek. 3. Verbreiding naar buiten van kennis omtrent genoemde onderwerpen.

Middelen. 1. Door studie- en besprekings-avonden te organiseeren. 2. Door openbare debat-avonden, op welke lezingen worden gehouden of stellingen verdedigd, van uit het standpunt der vereeniging. 3. Door het in omloop brengen van soc. lectuur, meer bepaald: a. Door het aankopen en in bibliotheek vereenigen van alle dergelijke sociaal-wetenschappelijke werken, die noodig geacht worden voor de soc.-dem. vorming. b. Door het eventueel oprichten van een soc.-dem. leesgezelschap.

Organisatie. 1. De club staat op internationaal soc.-dem. standpunt (zoals omschreven in het eerste deel van het Erfurter Program). 2. Zij laat geen leden toe die een hiervan afwijkend beginsel voorstaan. 3. Moties en besluiten — volgens de meerderheid strijdig met bovengenoemd standpunt — mogen niet worden aangenomen. 4. De club heeft leden en buitengewone leden. 5. Buitengewone leden worden geacht te zijn belangstellend in het doel der club. Als zodanig hebben zij toegang tot alle openbare vergaderingen en recht van deelname in bibliotheek en leesgezelschap. Zij zijn niet mede verantwoordelijk en hebben geen stem- of kiesrecht. 6. Leden en buitengewone leden moeten zijn ingeschreven der T. H. 7. De buitengewone leden betalen een minimale contributie van f 2, de leden van f 3,50.

Daar het clubjaar pas in October 1910 begint, zal van hen die nu toetreden, voorloopig slechts een kasbijdrage, lager dan de contributie, geïnd worden.

De eerste openbare vergadering zal plaats hebben op Dinsdag 8 Februari, in den Foyer van Stads Doelen, des avonds om 8 uur. Spreker: de heer J. W. Albarda. Onderwerp: Het socialisme van utopie tot wetenschap.

Als lid of buitengewoon lid kan men zich opgeven bij ondergeteekenden.

E. HJLMANS JR., Voorz., Hypolitusbuurt 43 b.

V. W. VAN GOGH, Penningm., " "

A. F. BAKHOVEN, Secr., Koornmarkt 53.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

Aan den Heer TORLEY DUWEL.

Naar aanleiding van Uw ingezonden stuk in 't vorige S. W. nummer, geachte Heer Torley Duwel 't volgende:

Ik betreur het persoonlijk ten zeerste, dat gij U zoo weinig rekenschap gegeven hebt van Uwe plichten als gast onzer vereeniging.

Immers dan zoudt gij in 't geval, dat gij iets meendet te hebben gevonden wat U onjuist geëek in den bestaanden toestand, maar nagaande, dat gij als stillen opmerker van 't laatste jaar onmogelijk alle oorzaken kondet vermoeden, welke tot dien toestand hebben geleid, evenmin van Uw schrijven de gevolgen kondet beseffen, welnu, gij zoudt 't U tot een plicht geacht moeten hebben, U mogelijk onjuiste meening (dus raad) eerst te onderwerpen aan 't oordeel van het Bestuur der Vereeniging, die U steeds gaarne hare gastvrijheid betoonde.

Dit bovenstaande alleen aangaande Uwe belangstelling in onze Vereeniging; Uw ijveren voor de roeisport en voor

alle gezonde lichaams oefening in 't algemeen heb ik steeds geapprecieerd.

Ik zou willen eindigen met een antwoord op Uw bestuursvraagstuk, n.l. dat ik steeds gaarne aan 't hoofd van onze Vereeniging zag vijf jonge, frissche en krachtige mannen met gezond oordeel, echter zonder vooroordeel.

Dat deze eigenschappen ook gewenscht zijn voor de schaar van roeiers, die met volharding voorbereiden den tijd, dat zij zullen strijden voor den roem van hun vereeniging, ziet daar mijn eenvoudige toelichting op dit vraagstuk.

L. J. POLDERMAN,
President „Laga”

Studentenfeesten te Antwerpen.

FEESTWIJZER.

Zaterdag 29 Januari 1910.

Aankomst der afgevaardigden: Aken, Luik, Leuven te 14.51; Brussel te 15.07; Gent (statie Waas) te 15.26; Holland 16.55.

Men leidt de afgevaardigden naar hunne gasthoven.

Te 18 $\frac{1}{2}$ uur: Welkom in 't lokaal „Tippo-Tib”, Carnotstraat.

Te 20 $\frac{1}{2}$ uur: Galavertooning in de Vlaamsche Opera. Worden opgevoerd: a. „Rooversliefde”, zangspel in één bedrijf, woorden en muziek van Pol Gilson; b. „Roze-marijntje”, zangspel in drie bedrijven, woorden van Rof. Verhulst, muziek van Arth. van Oost.

Feestrede door Dichter Pol de Mont.

Zondag 30 Januari.

Te 9 $\frac{3}{4}$ uur: Openingszitting van het Congres in het „Groot Café”, Breydelstraat.

Te 14 uur: Ontvangst der afgevaardigden ten stadhuize door het College van Burgemeester en Schepenen.

Te 14 $\frac{1}{2}$ uur: Vlaggenstoet met muziekkorps. Uitvoering van Nederlandsche liederen door den mannengroep der „Liederavonden voor het Volk”.

Te 15 $\frac{1}{2}$ uur: Bezoek aan het hooger Handelsgesticht. Ontvangst door den heer Rector.

Te 17 uur: Feestmaal den studenten en ingeschreven Congresleden aangeboden in het „Groot Hotel Metropole”, Teniersplaats.

Te 21 uur: Groote Galgvertooning in het wereldberoemd theater „De Esesje”!

Te 23 uur: Gezellige bijeenkomst in 't lokaal. Studentenliederavond. Opvoering van 's krings epossen.

Maandag 31 Januari.

Te 10 uur: Tweede zitting van het Congres in het „Groot Café”, Breydelstraat.

Te 14 uur: Bezoek aan het Museum Plantijn-Moretus, onder de leiding van den heer Max Roose, Conservator.

Te 16 $\frac{1}{2}$ uur: Optocht door de stad; bezoek aan eenige Antwerpsche merkwaardigheden.

Te 20 uur: Afscheidsfeest in 't lokaal: Hymne aan de vreugde. Vaarwel. Monsterton.

Deze programma's worden uitgedeeld bij aankomst.

Het Delftsch Studenten-Weekblad is tot het Congres toegetreden en zal dus ook bij deze feesten vertegenwoordigd zijn.

TOONEEL.

Tournéé Madeleine Dolley.
„LA FEMME NUE”, pièce en 4 actes,
par HENRI BATAILLE.

Pierre Bernier is een jong veelbelovend en eerzuchtig schilder die bij den aanvang van het stuk met zijn vriendinnetje Loulou, die model heeft gestaan voor zijn hoofdwerk „La femme Nue”, in groote spanning wacht op den uitslag van de stemming, die zal moeten beslissen of hij, dan wel een ander, de groote medaille van het „Salon” en daarmee een toekomst, zal verkrijgen. Wij zien Bernier en Loulou als twee mensen, innig van elkaar houdende, hij met de liefde voor het meisje, die alle ellende met hem heeft willen deelen, en zij met een verafgodende liefde

voor de man die zij om karakter en talent bewondert. Twee mensen, die elkaar genomen hebben zooals het zoo vaak geschiedt: hij was niet haar eerste amant, zij was niet zijn eerste maitresse, maar uit wier „béguin”, een groote liefde is geboren. Als dan in de eerste acte bekend wordt, dat Pierre Bernier de medaille heeft gekregen, geeft hij een bewijs van zijn liefde, door dat hij, nu zijn omstandigheden het toelaten, niet meer wil, dat de vrouw, die hij bemint in de scheeve positie van maitresse zal blijven, en dus besluit haar te trouwen.

In de volgende acte vinden wij hen terug, sinds 5 jaar getrouwd, hij is geworden wat hij zocht: de mondaine schilder bij uitstek; zij is nog steeds dezelfde: zijn vrouwtje, die hem aanbidt. Maar op de weg van Pierre Bernier is een andere vrouw gekomen, eene, die hem aantrekt door haar kunstgevoel, en hare geheele persoonlijkheid, een vrouw die door hare rijkdom instaat geweest is zich in te dringen in de grootste namen van Frankrijk, zij huwde de afgeleefde, 68-jarige Prince de Chabran, en die thans nu haar zucht naar mondaine genoegens verzadigd is, nu zij Parijs aan hare voeten heeft gezien, de liefde van een man wenscht te kennen, de alles vergetende liefde van een man voor een schoone vrouw, een vrouw, die niet beter gekenschetst kan worden dan door haar eigen gezegde in de 3e acte: „La plus belle chose dans l'amour c'est la cruauté.”

Bernier, die ondanks zijn liefde voor zijn vrouwtje Loulou, zich steeds ergert aan hare naïviteit, haar onbeholpenheid, en gemis aan kennis, laat zich gemakkelijk gaan, aange trokken door deze intellectueel hoogere vrouw.

Bernier wil scheiden, de Princesse de Chabran zal scheiden en samen zullen zij een hooger geluk zoeken. Loulou het arme vrouwtje, tracht de oude Prince de Chabran te bepraten om zijntoestemming tot een scheiding te weigeren, in de naïve meening, dat in deze hunne belangen dezelfde zijn, en met de hoop voor oogen, dat wanneer de scheiding niet doorgaat, de liefde van haar man terugkeeren zal. Maar bij deze afgeleefde „viveur”, vindt zij geen steun, hij blijft bij de scheiding door zijn vrouw in 't genot van een inkomen gesteld, groot genoeg om zijn verdere dagen in een omgeving met zijn naam overeenkomend te slijten en meer wenscht hij niet.

Eindelijk inziend dat zij weerloos is tegenover de machinaties van deze wereld geeft Loulou geheel gebroken haar toestemming tot een scheiding, en tracht dan in haar wanhoop over haar vernietigd geluk zich te vermoorden. Zij slaagt er slechts in zich een zware wonde te berokkenen en moet nu op haar ziekbed wel inzien, dat de uit medelijden voortgesproten houding van haar man, die nu van geen scheiding meer spreekt toch haar geluk niet meer kan teruggeven en het stuk eindigt met haar weggaan met een vroegeren minnaar die had gehoopt haar gelukkig te zien, en nu nog wil trachten haar tenminste zooveel geluk te geven als hij bij machte is.

Het stuk is goed in elkaar gezet, behalve de laatste acte, die nogal onduidelijk is, en geeft gelegenheid tot mooi spel.

Madeleine Dolley heeft van deze gelegenheid ruim gebruik gemaakt, haar spel was uitstekend. Zij heeft een lief uiterlijk, een innemende verschijning en een mooie stem, voeg bij dit alles een groote tooneelroutine en een blijkbaar goed begripen van het karakter van Loulou en gij kunt inzien, dat er waarborgen zijn voor een goede vertooning. Die werd ons dan ook gegeven. De uitbeelding die zij gaf aan de persoon van Loulou was alleszins aannemelijk en mij zeer sympathiek. Hare uiting van smart bij het ontdekken der verhouding tusschen haar man en de prinses, toonde mijns inziens het best hoe zij zich invoelde in de persoon van een kind uit het volk. Een dergelijke smart zoo plomp, bijna ruw weergeven, duidt zeer zeker niet op fijn spel, en ongetwijfeld zouden vele actrices een verfijndere en esthetischer uitdrukking voor zoo'n leed hebben gevonden, daarmee is echter geenszins gezegd dat de opvatting van Madeleine Dolley niet de juiste was. Integendeel, mij wil het voorkomen, dat deze uiting van smart, het als in fysieke pijn kreunen en zich wringen, juist die is, welke de persoon van Loulou vereischt.

N'en déplaise, Frits Lapidoth en anderen.

Ook hare woede en wanhoopsclimax in de derde acte, eindigend met de geweldige reactie van het volkomen gebroken zijn, was heel goed.

Haar succes was dan ook welverdiend.

(Zie verder Derde Blad).

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 20 JANUARI 1910. No. 14.

Wat de andere spelers aangaat, Bernier, (namen zal ik maar niet noemen, want verscheidene gedoubleerde rollen staan op het programma als door verschillende acteurs gespeeld opgegeven) kon zeer beslist de hoogte niet bereiken, die voor het behoorlijk uitbeelden van zijn rol vereischt was. De prince de Chabran wiens kleine rol een zeer belangrijk relief aan de 3e acte geeft, was mijns inziens zeer goed. (Hoe sterk in dit opzicht opinies kunnen verschillen, moge blijken uit het feit dat in de critiek der N.C. stond dat deze rol tot een caricatuur werd gemaakt.) Zijn actie, houding en grime waren uitstekend, en vooral zijn heftig in opstand komen als zijn vrouw het sprankje gevoel, wat nog in hem schuilt met voeten treedt, was heel goed.

Bijfiguren, die vele zijn in dit stuk hoeven niet besproken te worden, alleen de vroegere minnaar wiens rol zoo klein is dat alleen uitstekend spel de beteekenis ervan voor het publiek duidelijk kan maken, kon hierin ten eenenmale niet slagen.

De zaal was goed bezet en Madeleine Dolley mocht na de 3e acte twee bloemstukken in ontvangst nemen.

B. S.

De Elektra-Opvoering.

Thans zal de Elektra-opvoering niet 11 doch 12 Februari in het Gebouw plaats hebben. Aangezien het Gebouw den 10 Febr. den avond waarop dus de generale repetitie moest plaats vinden, gehoord was door de Heeren Gebr. van Lier en dien avond voor dat doel niet wilden afstaan dan tegen betaling van een onmogelijke schadeloosstelling, wordt thans de generale repetitie welke niet toegankelijk is den 11en gehouden en de uitvoering bepaald op Zaterdag-avond 12 Februari. Gelukkig doch niet dan na veel moeite is het concert-bureau de Haan er in geslaagd zich van de medewerking van alle contractanten op dezen datum te verzekeren.

Op dringende aanbeveling van Richard Strauss is thans als Elektra geëngageerd Duitschland's eerste dramatische zangeres en beroemdste Elektra vertolkster Frau Th. Planchinger van de Hof-Opera Berlin; verder zooals men reeds weet: Otilie Metzger, Mar. Siems, Perron, Jos. Tyssen. Voor de kleine partijen, die uitsluitend ook door solisten bezet worden is o.a. geëngageerd Theod. Lattermann, Herman Schramm, Frau Kellor Weber enz. enz. — De Decors worden geheel nieuw vervaardigd in het atelier van Prof. Lutkemeyer Coburg.

Samenlevingsleer.

3e Voordracht.

DE INDIVIDUEELE BEWUSTWORDING.

In de tweede voordracht hebben wij onderzocht hoe de Aardeziel emaneerde, d. w. z. zich verstoffelijkte, hoe de stof als stelsel van stelsels van verschijnselen de geboorteplaats werd van het „leven op aarde”, doordat de Aardeziel deze natuurverschijnselen ordende tot afzonderlijke levende wezens die dus tegelijk „van boven” geboren werden als „van beneden” en die in de Aardeziel hun verborgen eenheid hadden, zooals de aarde hun gemeenschappelijke woning was. Wij zagen hoe deze Aardeziel aldus tot „Groepziel” of „Kiemplasma” geworden der levende wezens, de evolutie daarvan leidde door „variatie van het Kiemplasma” of „mutatie” of „sprongvariatie” van binnen uit, waarbij de soort scheppende Aardeziel zich richt naar de ervaring der zelfgeschapen omgeving die gebeurt als het leven der geschapen wezens, welke ervaringen bewaard werden in het stamgeheugen (De Mneme van Semon) der levende wezens, dat dus tevens het resultaat is van de ontwikkeling der levende wezens op aarde. Zij is de eerste vorm van bewustwording het eerste systeem van historische machten, waar de aanvankelijke zuiver potentieele, nog slapende Aardeziel, ont-

waakt tot het bezit van een eigen inhoud, van een zelf van zichzelf, waartoe het zich objectiveert. In het algemeen is deze bewustwording of objectiveering van zichzelf het doorlopende kenmerk van alle 9 stelsels van historische machten.

Naarmate de Aardeziel aldus een eigen wereld in zich gaat vormen, een binnenwereld der levende wezens, treedt deze in verhouding tot de omgeving, die tot buitenwereld wordt. Er ontstaat spanning die dwingt tot kennisname van de laatste door de eerste; de zintuigen ontstaan. Uit de algemeene beïnvloeding van het levende wezen door zijn omgeving differentieeren zich bepaalde gewaarwordingen, die het hevigste de spanning tusschen binnen en buitenwereld weergeven, tusschen levensdoel en levensmogelijkheid. Deze gedifferentieerde gewaarwordingen kiezen uit de eindloze veelheid van waarneembaarheden, die de omgeving vormen, die, die weer in het bijzonder van belang zijn voor de instandhouding van de soort en zoo ontstaat tegelijk een bepaald geheel van zintuigen en, daaraan aansluitend, een bepaald wereldbeeld der omgeving.

Ten onrechte beperken wij de zintuigen tot wat wij als zoodanig in de dagelijksche taal nu verstaan en die de z. g. helderziende waarneming b. v. uitsluit als iets buitenissigs — wat toch weer een kwestie von definitie is. Er is geen enkele reden om aan te nemen, dat het Kleed van Zintuigen bij verschillende dieren (en planten) dezelfde zou zijn, evenals de „ontvankelijkheid voor invloeden”, de algemeenste vorm van zintuig in de verschillende menschenrassen en zelfs in de verschillende individuen van hetzelfde ras zeer verschillen kan. In de theosofische litteratuur is de helderziendheid uitvoerig behandeld, maar te veel als iets aparts gezien, dat buiten de gewone waarneming zou staan. Er is geen wezenlijk onderscheid tusschen de gewone en de occulte waarneming. Voor een worm is ons „stoffelijk” zien occult, zooals de vermoedelijk heftiger lichaamsgevoelens bij dieren een waarnemingsvorm zijn, die bij de mensch is achteruitgegaan. Een stelselmatige leer der gewaarwording bestaat er niet. Ieder onderzoeker beschouwt zijn „zinnelijkheid” als de normale en de afwijkende als pathologisch, zooals de burgerlijke wetenschap in het algemeen de theosofie, die een ruimer en kritischer standpunt inneemt in dit moeilijke vraagstuk, beschouwt ongeveer als een hysterisch stigana (vgl. b. v. een artikel van prof. Dr. Jelgersma in De Gids van Nov. 1907 over „Begaafdheid”).

Wil de theosofie een leer der waarneming opbouwen, dan moet zij uitgaan van het beginsel dat ieder der 9 beginselen waaruit wij zijn opgebouwd een eigen waarnemingsvorm heeft, en zich een eigen beeld van zijn omgeving (het z. g. „gebied” waarop dat beginsel leeft) vormt.

De occulte Soziologie maakt onderscheid tusschen bewerktuigde en onbewerktuigde waarneming en stelt de bewerktuiging op als het principium individuationis, dat uit de algemeene Levensbron, die de Aardeziel is, de afzonderlijke levende wezens vormt — die dan een Samenleving vormen, zooals in het derde Systeem van historische machten behandeld zal worden. Deze bewerktuiging is analoog aan de zelfobjectieveering van het eerste stelsel van historische macht want de werktuigen zijn een projectie (emanatie) van de Binnenwereld, uitgelokt door de „invloed” van de Buitenwereld.

Dit wordt duidelijker als wij een tweede stelsel van bewerktuiging onderzoeken, het ontstaan van het werktuig in engeren zin, waarmee het enkele levende wezen de omgeving — die het heeft leeren kennen door zijn zintuigen — leert behandelen, d. w. z. òmscheppen. Het maakt een kunstmatige omgeving om zich heen, waaraan het beter is aangepast, die meer beantwoordt aan het levensdoel, dat de „Binnenwereld”, die de „ziel” genoemd wordt van het levende wezen en waarin het stamgeheugen woont en meer of min duidelijk „spreekt”, denkt in zichzelf. Hoe rijper het stamgeheugen wordt, hoe gevoeliger het zich organiseert en als levend wezen in verhouding treedt tot de omgeving, hoe machtiger de drang tot herschepping der aarde naar het eigen beeld — waarvan het ontstaan is onderzocht in de 2e Voordracht. 1)

1) In hoe sterke mate de ontwikkeling der zintuigen afhangt van de verborgen Doelwereld, de concrete individueele vormen van de Algemeene Levenswil, die de Aardeziel is, is af te meten aan de verdooving der „helderziende” zinnelijkheid in de menschheid naarmate de zondeval der economische verschillen toenam, zooals met het Socialisme het „occulte bewustzijn” zich weer herstelt, vergelijk vooral hierover A. Besant, The Changing world, waarin ook de zintuigelijkheid van het „komende Ras” besproken wordt (Lecture III b. v.)

De eerste, voor ons merkbare, werktuigen van deze natuurlijke daad-drang zijn aan en uit het lichaam zelf gegroeid als de vorm daarvan, die uitgroeit tot ledematen

In de verdere ontwikkeling maakt het organisme gebruik van de herschappen omgeving zelf als hulpwerktuig en ontstaan de gereedschappen, waarmee het verder werkt en in aanpassing waaraan het zijn eigen bewerktuiging verder ontwikkelt en differentieert. In Reuleaux Theoretische Kinematik; Noiré, Das Werkzeug; Kapp. Philosophie der Technik; Marx. Das Kapital I, Sombart. Der Moderne Kapitalismus II en Deutsche Volkswirtschaft im 19-Jahrh. Kap. VIII) is deze „orgaanprojectie”, als welke gewoonlijk het ontstaan van het gereedschap begrepen wordt, in bijzonderheden nagegaan en begrepen als een objectivering van de daad-drang door en tot het werktuig, zooals de waarnemingsdrang zich objectiverde in zijn bewerktuiging tot zintuig de verstoffelijking der gedachte bij de theosofen.

Deze objectiviteit is tevens de structuur waarbinnen zich de levensdrang verder moet bewegen, waarbinnen zij gevangen is, waardoor zij beperkt wordt, zooals in de 2^e Voordracht de stof-wording de objectivering van de Aarde-logos het sterven daarvan werd genoemd en hier de bewerktuiging als de individualiseering als de „nederdaling in de stof” werd begrepen.

Het spreekt vanzelf dat de bewerktuiging van de daad-drang tot schepping eener kunstmatige omgeving zich beweegt binnen de algemeene mogelijkheid die het wereldbeeld der zintuigen van de gewaarwordingsdrang aan de daad-drang voorbereidt, — waardoor tevens aangemaand wordt tot voorzichtigheid om „onze” moderne zintuigelijkheid niet te kanoniseeren als „de” zintuigelijkheid, want deze geeft geen verklaring-beginsel af voor het ontstaan der vele vormen van daadbewerktuiging bij plant en dieren, waarvan de „instincten” ons soms zoo onbegrijpelijk voorkomen omdat wij hun zintuigen niet meer kennen.

Op dezelfde wijze vormt de „ziel” een praktisch wereldbeeld van daadmogelijkheden uit de daadbewerking, die tot een derde stelsel van individueele scheppingskrachten worden, want de aldus ontstane dodelvoorstellingen groepeeren zich tot individueele doelgeheelen, waarin het instinctmatige scheppen, dat zintuigen en werktuigen deed ontstaan, eindelijk zich zelfbewust wordt, zich „zelf” schept, zich objectiviert, op dezelfde wijze als in de tweede voordracht begrepen werd, dat en hoe de Aardeziel zich objectiverde tot het stamgeheugen der levende wezens, zoodat het doelbewustzijn uit het werktuig ontstaat en niet omgekeerd.

De samenhang van werktuig en bewustheid — alle bewustheid is doelbewustheid, die zich uit als taal — is o.a. door Noiré behandeld. Het is een algemeen bekend feit, dat de wortels van de taal handelingen aanduiden en dus met de bewerktuiging in verbinding staan. Ook in de Steinersche theosofie is de taal, het „tönen”, kenmerkend voor het Ik-bewustzijn (cf. S. 12). Ook het Marxisme zoekt in het werktuig de hefboom der bewustheid, die de menselijke doelwereld ophief uit het instinct van plant en dier. „Indien wij een blik werpen op het verre verleden vinden wij, dat in die oude tijden de zielen der menschen nog geen volkomen bezit hadden genomen van hunne lichamen. Aan de menschen van toen ontbrak het vermogen zich vaste voorstellingen (d. w. z. dodelvoorstellingen) te maken en er waren groote leeraren noodig om hen te leiden”. (Rud. Steiner, verslag van de voordrachten gehouden voor de Ned. afd. der Theos. Ver. p. 28). Een proces, dat in de ontogenese van ons bewustzijn van kind tot man nog wordt gerecapituleerd. „Bij het 20e jaar wordt het eigenlijke „Ik” in den mensch volkomen geboren, dan komt hij in het vrije verkeer met de buitenwereld” zegt Steiner in een voordracht over opvoeding naar theosofische beginselen in dezelfde verzameling opgenomen). Dit „Ik” is de individueele doelbewustheid.

Op deze wijze hangen het ontstaan van het zintuig, van het werktuig en van doelvoorstellingen uit de levensbron, waaruit alle leven vloeit op aarde, samen tot èen stelsel, dat wij in zijn geheel kunnen noemen de „individueele bewustwording”.

In de volgende voordracht zal worden besproken hoe de aardeziel, die onbewust droomde in de groepziel der onbewust levende wezens tot „maatschappelijke noodwendigheden” dwingende kracht krijgt in de beheersching der bewuste.

Verder mag nog worden gewezen op de samenhang van deze twee eerste stelsels van historische machten met de twee hoofdtheoriën ter verklaring der phylogenese (of stamontwikkeling: de kiemvariatie van Weissmann en de directe of functioneele aanpassing van Lamarck

c.s., waarvan de eerste in de tweede voordracht is behandeld en de tweede hier zijn expositie vindt.

Ter aanknooping aan de traditioneele theosofie nog dit. Het lichaam, dat beziel d. w. z. gedreven wordt of bestaat uit de gewaarwordingsdrang, dat op de invloeden der buitenwereld in de loop der stamontwikkeling ten slotte antwoordt door het vormen van wel „afgeronde” zintuigen uit de algemeene zintuigelijkheid, noemt de theosofie het etherlichaam; het tweede hier beschouwde lichaam, dat uit daad-drang bestaat en dat zielswerktuigen schept om de omgeving te overweldigen, te beheerschen en te herscheppen naar eigen behoefte is het astraallichaam; ten derde, het lichaam dat uit doelen bestaat, deze vormt en organiseert tot een organisch doelgeheel, is het „Ik” in theosofische zin. Geen van deze lichamen is met het „stoffelijk” oog te zien . . . omdat het stoffelijk oog zelf een orgaan is van het etherisch lichaam. Maar een kunstenaar die zich „invoelt” in het karakter van een dier of plant of mensch, heeft het orgaan in zich gevonden, deze lichamen waartenemen.

„Het etherlichaam heeft een mensch nog gemeen met het plantenrijk, het astraallichaam nog met het dierenrijk, dat wat hem in staat stelt tot zich zelf Ik te zeggen, heeft de mensch, de kroon der Aarde, alleen”. (Steiner l.c. p. 2).

Dat wat in de mensch het onbewuste is, dat uit aandriften bestaat en helderziend kan worden waargenomen is het astraallichaam, is dus zijn dierlijkheid — waaruit tevens de logische verhouding van astraallichaam en „Ik” begrijpbaar is. „Wij kunnen het dierenrijk slechts onvolmaakt begrijpen, als wij niet inzien, dat het dier op astraalgebied iets bezit, dat juist hetzelfde is (beter analoog) als het Ik voor den mensch. Maar het dier heeft dat Ik niet op stoffelijk gebied naar beneden kunnen brengen (d. w. z. is nog niet doel-bewust geworden). Wij zien op het astraalgebied geheel iets anders dan het individueele Ik van den mensch. Wij zien daar de Groep-Ik, de groepziel van het dier, welke als stroomingen de geheele aarde omgeven”. (Steiner l.c.)

Inderdaad is het woord Ik in onze zin van zeer jonge datum in de taalgeschiedenis — evenals het „Individualisme” in de beschavingsgeschiedenis: de volstreckte individualiseering van de Aardeziel.

In onderscheid met deze Steinersche theosofie moet evenwel hier onderscheiden worden tusschen de groepziel als kiem en als werkzaamheid. De eerste is besproken als de zelf-verbijzondering van de aardeziel tot de kiem van den levensboom, de tweede, de functioneele groepziel in zijn etherische, astrale en bewuste vorm, als gewaarwordend, handelend en doelstellend is de basis van het ontstaan van het zintuig, het werktuig en de doelbewustheid.

Het derde stelsel van historische machten, waarmee de Natuurstaat afsluit, behandelt een vanzelf wordende derde toestand van de Aardeziel, als stelsel der groepzielen, der occulte werelden, naast de kiemvorm en naast de werkzaamheidsvorm, die wij de machtsvorm kunnen noemen en die in de volgende voordracht behandeld zal worden: de groepziel tot „maatschappelijk bewustzijn” geworden dwingt het individueele bewustzijn tot zijn dienst, bewust of niet.

Verslag Cursus Ds. Obbink (4^e Lezing).

Den vorigen keer hebben wij gezien hoe op het concilie te Lycea (325) in den zoogenaamden Ariaanschen strijd Athanasius gelijk kreeg, hetgeen tevens beteekende, dat zijn tegenstander, Arius veroordeeld werd. De zaak was echter met geweld doorgezet, en de kwestie was dus allermintst uitgemaakt. Veeleer begon het nu eerst recht, en het liep zelfs zoo hoog, dat Athanasius ter wille van de rust verbannen werd, naar Trier. Hij ontvluchtte echter en kwam naar Rome, dat toen ter tijd alle dessenters, ergens in het ongelijk gesteld, opnam. Daar dit uit den aard der zaak krachtige figuren waren, lag hierin voor Rome een groote kracht.

Men moet nu onderscheiden in de toenmalige Christenwereld het Oosten met de kerk te Constantinopel als middelpunt en het Westen met Rome als centrum. Het Westen was overwegend Lyceaansch, het Oosten Ariaansch. Hier ligt de oorsprong der scheiding tusschen Oost en West, welke in 1045 ten slotte dénifinitief plaats had.

Hetzelfde spel, mag men haast wel zeggen, als met den Christus herhaalde zich nu ook met den Heiligen Geest.

Was hij ondergeschikt aan God, of niet? Daar Arius zich op het voorbeeld van den Heiligen Geest beriep, van een Goddelijk wezen onder God, zoo werden de Athanasianen er van zelf toegebracht de Heilige Geest naast God te stellen. Maar nu kwamen zij zelf in het gedrang. Wie toch zendt den Heiligen Geest uit? De Westersche kerk antwoordde: „Van God en van den Zoon”; de Oostersche alleen: „van God”. Het verschil zat dus in het „en van den Zoon”, wat met een Latijnsch woord „filioque” heet. Het Westen was pro filioque, het Oosten contra. Nog steeds staat de Grieksche kerk in dit opzicht tegenover de Roomsche.

Sedert het Nicenum, het concilie te Lycea, de Godheid van Christus gesanctioneerd had, kwam de vraag: „Is Christus alleen God, is Christus ook niet Mensch, hoe zit dat?” Deze vragen moesten zich vanzelf voordoen; en waren ook van belang; immers men zat voor deze kwestie: wie hongerde, wie werd begraven, wie werd gekruisigd? God zelf of een mensch, of hoe? Verschillende theorieën werden gegeven: de Goddelijke ziel (Christus) wonende in een menschelijk lichaam (Jezus) als een vogel in een kooi. Maar deze vergelijking is geheel onjuist, daar er immers het nauwste verband bestaat tusschen ziel en lichaam en beide een éénheid vormen. Een andere opvatting was de trigotomische: de mensch bestaat uit lichaam, ziel en geest. De ziel is de ikheid (in het Hebreeuwsch is „ziel” identiek met „ik”) en de verbinding van lichaam en geest. Jezus nu bestond uit lichaam, ziel en logos. Dit lijkt heel mooi, maar als men den menschelijken Geest vervangen denkt door den Goddelijken logos, dan is Jezus niet meer volkomen mensch. Dat zou zijn indien hij bestond uit lichaam, ziel, geest en logos.

In 381 werd nu op het concilie te Constantinopel gesanctioneerd de volkomen menschheid van Christus, zonder dat men daarmee in het allermindst de uitspraak van Lycea herriep. Dus was nu vastgesteld: Christus was volkomen God en Christus was volkomen mensch. Hoe, dat werd er niet bijgezegd. Men sprak van den Godmensch. Maar nu ontstond de strijd over, op welk deel van dat woord den nadruk moest vallen. De opvatting dat het Goddelijke domineerde, leidde tot de beschouwing van Maria als de moeder Gods, het eerste begin der Maria-verering.

In het Oosten dacht men er weer anders over, en Nestorius, de bisschop van Constantinopel zeide: Maria bracht alleen de menschelijke natuur van Jezus voort. God gaf den Goddelijken ziel, die later domineerde. Hij huldigde daarmee de reeds vroeger geleerde twee-naturen-theorie, het duo-physisisme. Het concilie te Efezè, 449, veroordeelde Nestorius, en sanctioneerde het mono-physisisme, dat door Eutychius geleerd werd. Maar hiermee kwam weer één der beide naturen, die vroeger vastgesteld waren, in het gedrang. Aldus werd in 451 te Chalcedon het duo-physisisme gesanctioneerd en aldus geformuleerd: In Jezus zijn de beide naturen onvermengd, onveranderlijk, ongedeeld en ongescheiden. Wel zou men hier een vraagteeken bij mogen plaatsen.

Het Oosten hield echter vast aan het mono-physisisme. En toen het Westen in de andere richting nog verder ging, en in 580 op een concilie te Constantinopel het duo-theletisme (de aanwezigheid van twee willen in Jezus) werd aangenomen, werd het de Oostersche Kerk te kras en scheidde zij zich af.

Hiermee is de Christologische strijd in hoofdzaak ten einde; concilies daaromtrent werden niet meer gehouden. Eerst na de Hervorming komt hij in andere gedaante weer op. Geenszins was echter de leerstrijd geëindigd. Doch deze speelt zich nu verder alleen in de Westersche kerk af. De Oostersche kerk neemt er geen deel meer aan, zij verliest zich in contemplatie en ascese en versteent.

Het stadium, waartoe wij thans gekomen zijn, zou men den anthropologischen strijd kunnen noemen. (Er liggen nog eenige stadions tusschen, zooals de Beeldenstrijd, opkomen van den monnikenstand; wij willen echter eerst deze kwestie behandelen).

Wij komen nu tot den algemeenen bekenden kerkvader Augustinus (354—430). In zijn kerkleer domineeren drie begrippen: God, zonde en kerk.

Wat is eigenlijk zonde? Zonde ligt niet in het doen, maar in het zijn. Zonde is datgene wat de ware verhouding tusschen God en mensch verstoort. En het is het in botsing komen met Gods wil. (De vraag welke Gods wil is, leidt direct tot die van Gods-begrip). Gods wil is te kennen door het geweten, maar de zonde verstompt het geweten. Gods Woord, of liever de Wet, geeft nu een vaste objectieve maatstaf, waaraan het geweten getoetst kan worden.

Augustinus leert nu: God is liefde en de eenige die bestaat; al het bestaande bestaat slechts uit Hem. Zonde

is het zich onttrekken aan die liefde, en het leven in de zelfzucht, in eigenliefde. De zonde is het zich onttrekken aan het Zijn, is het niet-bestaande. Zooals de duisternis is de absentie van licht, is de zonde de absentie van liefde en van God. De zonde heeft zich van alle menschen geëmpareerd, dit is de erfzonde. Door die erfzonde is de mensch volkomen onbekwaam iets goeds te willen of te doen uit zich zelf. Als de mensch het goede wil, dan geeft God hem dat. Langs deze lijn komt Augustinus tot de leer der praedestinatatie, Voorbeschikking, (niet Uitverkiezing), n.l.: God doet het voor den mensch; Hij beschikt het voor hem; praedestinatatie wil niet zeggen, dat het van te voren bepaald is.

De Bijbel leert, dat God de eenige grond van ons heil is, de vaste grondslag van ons kunnen en doen.

Merkwaardig is, hoe van de zijde der Wetenschap begrippen als praedestinatatie en erfzonde, ten felste bestreden zijn geworden, als achterlijk, verslappend, enz. En thans wordt onder geheel andere namen, ten slotte in wezen hetzelfde geleerd door diezelfde Wetenschap. Spreekt men in de Theologie van praedestinatatie, philologisch spreekt men van determinisme en waar de Theologie de erfzonde leert, daar leert de Wetenschap ons heriditeit en atavisme. Volgens den Bijbel is de mensch onder de macht der zonde, volgens de Wetenschap onder die van omstandigheden en van zijn dispositie. De moeilijkheid, ook voor de Wetenschap, blijft onder dit alles, waar de mensch geen eigen baas is, het feit van schuldgevoel.

Volgende samenkomst, Donderdag 27 Januari a.s., 7 uur 's avonds, zaal 4 T. H.

Oude Delft 210.

J. W. GUNNING J.Hz.

Studiebelangen.

CANDIDAATS-EXAMENS.

Afd. Werktuigbouwkunde, Scheepsbouwkunde en Electrotechniek.

Bij Ministeriele beschikking van December 1909 is bepaald, dat de Candidaats-examens zullen afgenomen worden in Mei 1910 en Januari 1911.

Daardoor zijn er studeerenden, die bij de bepaling van hun verderen studietijd een half jaar moesten voegen, n.l. zij, die dachten een of beide gedeelten van hun Cand. in September 1910 af te leggen.

Het is de C. C. gebleken, dat de Afdeeling geneigd is deze nadeelen te voorkomen. En in overleg met de Afdeeling kan de C. C. hieromtrent mededeelen, dat:

Zij, die zich getroffen gevoelen, verzocht worden zich te wenden tot den hoogleeraar, onder wiens bijzondere leiding zij het meest werken, en wel vóór 1 Februari.

Daardoor hoopt de Afdeeling een overzicht te verkrijgen van den aard en hoeveelheid der betrokkenen, om daarna hun regeling te kunnen treffen.

De Afdeeling gaat hierbij van de volgende overwegingen uit:

Zij zag gaarne, dat zooveel mogelijk het eerste (of meer theoretische) gedeelte in Mei werd afgelegd. Kan dat niet, dan hoopt zij, dat de daarbij betrokken hoogleeraren geneigd zullen zijn, zoo noodig, in September tentamens af te nemen. En wat het 2e gedeelte betreft, zal het voor dit bijzondere jaar voldoende geoordeeld worden, wanneer de hoogleeraar, onder wiens bijzondere leiding de betrokkene werkt, de overtuiging heeft verkregen, dat hij ver genoeg gevorderd is, om hem met September toe te staan, zich te begeven op het terrein, dat tusschen Candidaats- en eindexamen beloopt wordt.

C. C.

Technische Hoogeschool.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, d.d. 13 Januari 1910, No. 142, Afdeeling H. M. O. is:

1. met ingang van 16 Januari a.s. op zijn verzoek aan H. H. Ehrenburg, eervol ontslag verleend als assistent voor de Electrotechniek aan de Technische Hoogeschool te Delft;
2. voor het tijdvak van 16 Januari tot en met 31 Augustus 1910 benoemd tot assistent voor de Electrotechniek aan de Technische Hoogeschool te Delft H. W. L. Brückman, Electrotechnisch ingenieur te 's-Gravenhage.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken dd. 19 Januari 1910 no. 217 afd. H. M. O. is:

1e. te rekenen van 16 Januari 1910 aan W. L. Brocades Zaalberg op zijn verzoek eervol ontslag verleend als assistent voor de analytische scheikunde aan de Technische Hoogeschool te Delft;

2e. met ingang van 19 Januari j.l. aan H. F. Bruigom op zijn verzoek eervol ontslag verleend als assistent voor de analytische scheikunde aan de Technische Hoogeschool te Delft;

3e. voor het tijdvak van 19 Januari tot en met 31 Augustus 1910 benoemd tot assistent voor de analytische scheikunde aan de Technische Hoogeschool te Delft H. F. Bruigom;

4e. voor het tijdvak van 19 Januari tot en met 31 Augustus 1910 benoemd tot assistent voor de analytische scheikunde aan de Technische Hoogeschool te Delft R. T. Heukers Jr. te Delft.

Candidaats-Examens Jan. 1910.

Scheikundig Ingenieur.

G. J. L. Caviët.	Mej. J. O. Matthijsen.
C. G. Frohwein.	F. Meyer Cluwen.
J. C. Hartjens.	A. E. M. Nix.
J. P. Korthals Altes.	Mej. C. Janssen van Raay.
Mej. A. J. Lichtenbelt.	Mej. S. van der Tas.
D. P. Ross van Lenep.	C. M. Visman.

Ingenieurs-Examens Jan. 1910.

Werktuigkundig Ingenieur.

D. Dresden (met lof).	A. E. Struve.
F. H. Luchsinger.	J. H. Verstegen.
D. van Mullem.	

Electrotechnisch Ingenieur.

C. M. H. Brouerius	H. Goedhart.
van Nidek.	P. C. van Steeden.

Scheikundig Ingenieur.

Mej. W. S. J. Icken.	R. Th. Heukers.
W. Bal.	A. J. L. Juten.
J. C. Bast.	W. Meijeringh.
W. J. M. Deurvorst.	N. J. A. Taverne.

Civiel Ingenieur.

L. van Gendt.	P. Tj. Poppens.
J. O. de Kat.	A. J. van Rees.
F. A. Kok.	M. C. Rueb.
J. C. Koot.	J. C. van Schaik.
W. Lammers.	G. A. Wiemans.
Mej. F. G. van Neck.	

Ontvangen Boeken:

DE COMPRESSIE-KOELMACHINES. Beknopte behandeling van beginselen, constructie en toepassing, door Dr. H. J. SLIJPER, Leeraar aan de Rijks Zuivelschool te Bolsward.

Deventer, Æ. KLUWER.

A G E N D A.

DEN HAAG.

- Vrijdag 21 Jan. Ned. Tooneel: „Een boete; Peenhaar”; 8 uur.
- Zaterdag 22 Jan. Fransche Opera: „Grisélidus”; 8 uur.
Diligentia: Voordrachtavond van Mr. A. W. Kamp; 8 uur.
- Zondag 23 Jan. Geb. v. K. en W.: Populaire Matinee van het Residentie-orkest, onder leiding van mr. Henri Viotta. Soliste A. Noordewier—Reddingius; 2 1/2 uur.
Geb. v. K. en W. Nederlandsche Tooneelvereniging: „Op hoop van zegen”; 8 uur.
- Maandag 24 Jan. Geb. v. K. en W. Gezelschap Royaards: „Mevrouw Warren's bedrijf”; 8 uur.
- Dinsdag 25 Jan. Geb. v. K. en W. Liederavond van mevr. Anna Stronck-Kappel en mej. Maria Philippi; 8 uur.
- Woensdag 26 Jan. Diligentia: Concert van Madeleine Stévert (piano), 8 uur.

ROTTERDAM.

- Vrijdag 21 Jan. Grootte Schouwburg. Rotterd. Tooneelgezelschap: „Onze Vrouwen”; 8 uur.
- Zaterdag 22 Jan. Tivoli-Schouw. Ned. Tooneel. Tweede opvoering van „Veertig”; 8 uur.
- Zondag 23 Jan. Grootte Schouw. Rotterd. Tooneelgezelschap. 1e opv. van „Fedora”; 8 uur.
- Woensdag 26 Jan. Grootte Schouw. Gezelsch. Royaards: „De vrouw in 't spel”; 8 uur.

ADVERTENTIEN.

ABONNEERT U op

DE NIEUWE TIJD

Sociaaldemocratisch Maandschrift

onder redactie van: F. VAN DER GOES, H. GORTER, HERM. HEIJERMANS Jr., HENRIETTE ROLAND HOLST, J. SAKS en F. M. WIBAUT.

Met Januari 1910 verschijnt no. 1 van den 15n Jaargang; prijs per kwartaal f 1,50. Proefnummers van het Januari-nummer gratis verkrijgbaar.

Amsterdam. J. A. FORTUIJN. Kerkstraat 34.

In den Technischen Boekhandel J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33, zijn voorhanden de volgende

Ingenieur-Kalenders voor 1910.

Kalender f. Wasser- und Strassenbau und Kultur-Ingenieur	f 3,—
Uhland Kalender f. Maschinen-Ingenieure	f 1,95
Fehlands Ingenieur-Kalender f. Maschinen und Hütten Ingenieure	f 1,95
Beton Kalender. Taschenbuch f. d. Beton und Eisenbetonbau	f 2,60
Kalender für Eisenbahn Techniker	f 3,—
Biedermann's Chemiker Kalender	f 2,60

Model-Persen, Chemisch reinigen en alle voorkomende reparatiën worden billijk en accuraat uitgevoerd in de Reparatie-Inrichting voor Heeren- en Dameskleeding, GASTHUISLAAN 18

Aanbevelend,

BOSMAN.

N. B. Bij ontvangst van briefkaarten worden de goederen direct gehaald en in den kortst mogelijken tijd in orde thuis bezorgd.

DELFTSCHE

Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend, **W. DE HOOGH.**